

PODUZETNIČKO OKRUŽENJE

POJAM PODUZETNIČKOG OKRUŽENJA

- *Poduzetničko okruženje* – čini splet različitih čimbenika koji u većoj ili manjoj mjeri, izravno ili neizravno utječu na poslovanje.

- Poduzetničko okruženje karakterizira:
 - *brzi znanstveni i tehničko-tehnološki razvoj*
 - *stvaranje velikih gospodarskih subjekata*
 - *otvaranje tržišta, sloboda kretanja dobara*
 - *povećano iskorištavanje prirodnih resursa*
 - *sukobljavanje gospodarskog razvoja i ekologije*
 - *povećavanje zahtjeva za društvenu odgovornost gospodarskih subjekata*

- Razlikujemo:

- 1. demografsko okruženje*

- 2. ekonomsko ili gospodarsko okruženje*

- 3. prirodno ili fizičko okruženje*

- 4. tehničko–tehnološko okruženje*

- 5. društveno-kulturološko okruženje*

- 6. državno-političko okruženje*

DEMOGRAFSKO OKRUŽENJE

- To okruženje čine stanovnici na nekom zemljopisnom području kao što su naselje, dio grada, grad, područje županije, države, regije pa čak i šire.

KRETANJE STANOVNIŠTVA

KRETANJE STANOVNIŠTVA

EKONOMSKO ILI GOSPODARSKO OKRUŽENJE

- *Gospodarsko ili ekonomsko okruženje* – čine čimbenici koji utječu na kupovnu moć stanovništva, a to su dohodak potrošača, njihova kreditna sposobnost, visina štednje i naravno cijene na tržištu dobara, rada te na financijskom tržištu,

- Na kupovnu moć potrošača bitno utječe i država svojim mjerama fiskalne i monetarne politike.

monetarna politika	Država njome utječe na dostupnost kredita, na ponudu i brzinu novca u optjecaju. Količina novca u optjecaju mora odgovarati vrijednosti proizvedenih dobara i usluga u gospodarstvu.
fiskalna politika	Politika je poreza i državnih izdataka. Povećanjem poreznih stopa smanjuje se kupovna moć potrošača, država prisiljava svoje građane da smanje potrošnju, što smanjuje potražnju.

PRIRODNO ILI FIZIČKO OKRUŽENJE

- Da bi obavljali svoje poslove, poduzetnicima trebaju i prirodni resursi.
- To su prirodna bogatstva koja nas okružuju.

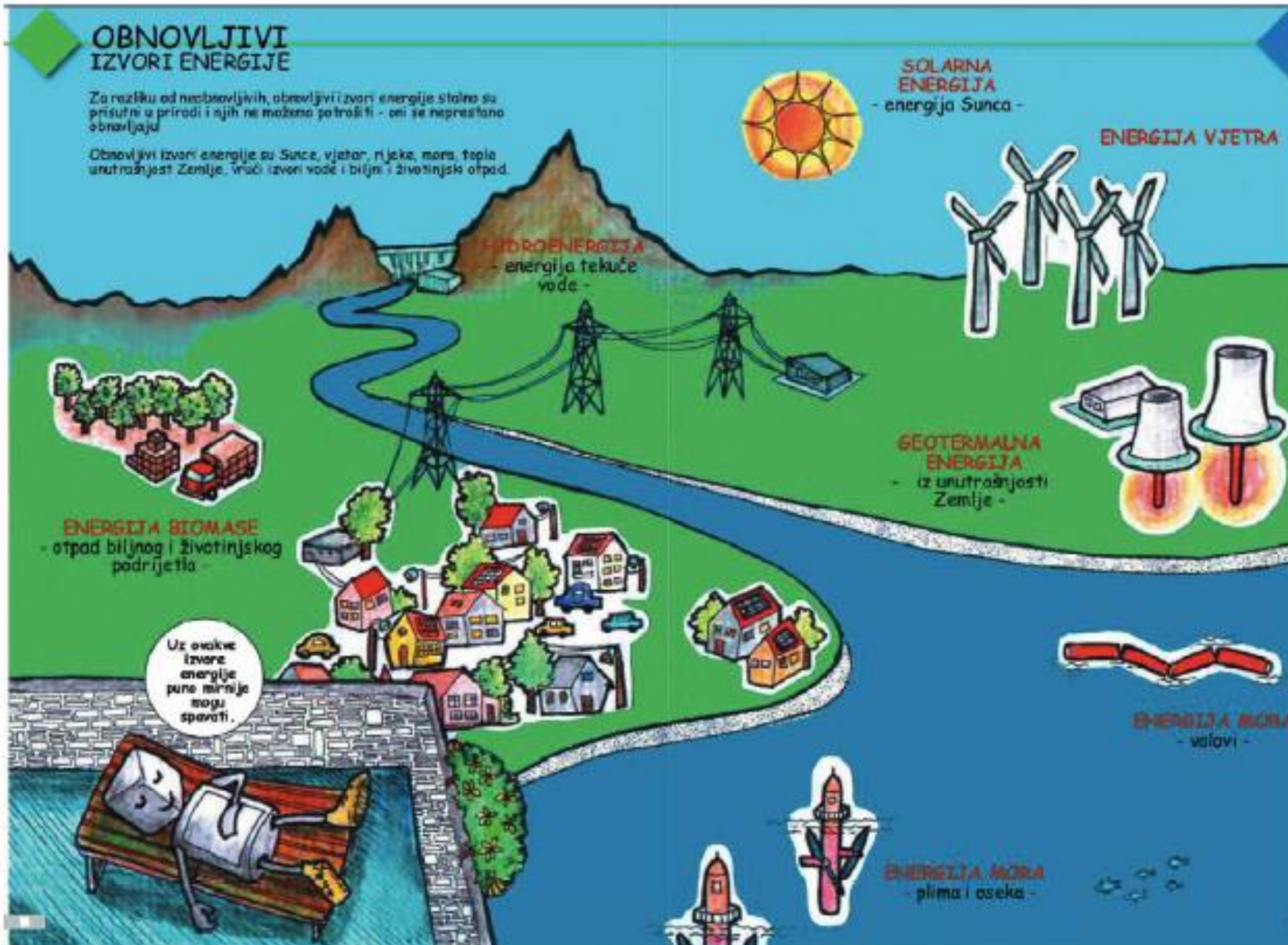
- To su.
 - *energetski resursi*
 - *zemljište*
 - *flora*
 - *fauna*
 - *voda*
 - *zrak*

- Prirodni resursi mogu biti obnovljivi i neobnovljivi.

OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Za razliku od neobnovljivih, obnovljivi izvori energije stalno su prisutni u prirodi i njih ne možemo potrošiti - oni se neprestano obnavljaju.

Obnovljivi izvori energije su Sunce, vjehar, rijeke, mora, topla unutrašnjost Zemlje, vrući izvori vode i biljni i životinjski otpad.

NEOBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Fosilni izvori energije su ugljen, nafta i plin. Oni su nastali od ostataka biljaka i životinja koje su živjele prije nekoliko milijuna godina.

U obnovljive izvore energije spada i **uran** koji se koristi kao gorivo u **NUKLEARNIM ELEKTRANAMA**.

Jednom kad se ti izvori energije potroše, više se ne mogu nadomjestiti.

Zbog toga ih treba pametno koristiti!

iskopavanje

OVAKO NASTAJU FOSILNA GORIVA (ugljen, nafta, plin)

Puna prije dinosaura mnoge su divovske biljke uginule u močvari.

Milijunima godina biljke su pokopane ispod prašine i vode...

Vrućina i pritisak pretvorili su mrtve biljke u ugljen, naftu ili plin.

posebne platforme crpe naftu i plin ispod mora

Elektrane u kojima se spaljuju fosilna goriva nazivaju se **TERMOELEKTRANE**.

Gorenje ugljena, nafte ili plina daje toplinu.

Toplina zagrijava vodu i pretvara je u paru.

Para pokreće turbinu, a ona proizvodi električnu energiju.

Električna energija dalekovođima i kabelima se prenosi sve do tvoje kuće.

- Kako bi se očuvali prirodni resursi, gospodarski su se subjekti počeli sve više usmjeravati na sintetičke i plastične materijale.

TEHNIČKO-TEKHOLOŠKO OKRUŽENJE

- *Tehničko-tehnoško okruženje* – rezultat je znanstvenih spoznaja, ono mijenja kvalitetu svakodnevnog života omogućujući ljudima više slobodnog vremena, viši životni standard, brzo svladavanje prostora i vremena, brže dijagnosticiranje i liječenje bolesti itd.

- Poduzetnici bi trebali pratiti promjene u novom okruženju i primjenjivati ih u svojim poslovima, jer u protivnom zaostaju.

DRUŠTVENO-KULTUROLOŠKO OKRUŽENJE

- ***Kultura društva*** - odnosi se na sve ***opipljive vrijednosti*** koje čovjek stvara svojim radom kao što su: hrana, pokućstvo, građevine, alati, umjetnički radovi, ali i mnoge ***neopipljive vrijednosti*** kao što su: školovanje, zakoni, oblici ponašanja, vjerovanja, običaji, stavovi i očekivanja ljudi u određenom društvu.

POLITIČKO-PRAVNO OKRUŽENJE

- To okruženje čine zakoni, propisi, uredbe i odluke koje donosi država, a koje poduzetnici moraju znati i u skladu s njima poslovati.

- To okruženje može motivirati poduzetnika na ulaganje i pokretanje poduzetničkog pothvata, ali ga može i demotivirati ako je zakonska procedura kruta.

PODUZETNIČKA PRAVA I SLOBODE

- Za razvoj poduzetništva veoma je važno ostvarivanje sljedećih prava i sloboda:
 - ✓ pravo vlasništva – privatno vlasništvo
 - ✓ pravo nasljeđivanja
 - ✓ pravo na zaradu i bogaćenje
 - ✓ poduzetnička sloboda
 - ✓ tržišna sloboda.

- Sloboda pojedinca da pokrene bilo koji posao koji nije izričito zakonom zabranjen i to neovisno o stečenoj kvalifikaciji, tj. završenoj školi, nazivamo *poduzetničkom slobodom*.

- *Tržišna sloboda* znači da poduzetnici mogu slobodno nastupiti sa svojim inicijativama na tržištu i uključiti se u gospodarsko natjecanje, konkurenciju.

- Sloboda pokretanja nekog posla ujedno znači i *slobodu ulaska na tržište*.

- *Cjenovno natjecanje* može dovesti do pravoga tržišnog rata cijena zbog čega mnogi poduzetnici propadaju.

ZAKON O SUZBIJANJU NEDOPUŠTENE KONKURENCIJE

- *Nelojalna ili nedopuštena konkurencija* – podrazumijeva tržišni nastup koji je suprotan poslovnim običajima i utvrđenoj trgovačkoj praksi.

- Republika Hrvatska nema poseban zakon o suzbijanju nedopuštene konkurencije već su odredbe tog zakona sadržane u drugim, postojećim zakonima kao što je npr. *Zakon o obveznim odnosima.*

ZAKON PROTIV MONOPOLA I TRUSTOVA

- Poduzetnička sloboda omogućuje i zakonom dopušta različita povezivanja i udruživanja poduzetnika kao što su: *karteli, koncerni i trustovi* u kojima poduzetnici u većoj ili manjoj mjeri gube svoju gospodarsku i/ili pravnu samostalnost.

- *Kartel* – je oblik horizontalnog povezivanja poduzetnika iz istih djelatnosti radi smanjivanja međusobne konkurentnosti. Članovi zadržavaju svoju pravnu samostalnost, ali se podvrgavaju određenim pravilima ponašanja (niža prodajna cijena, teritorijalna podjela tržišta).

- ***Koncern*** – je oblik povezivanja u kojem poduzetnici zadržavaju svoj pravni subjektivitet, ali su u gospodarskom smislu povezani tako da jedan poduzetnik ima većinski udjel u ostalim gospodarskim subjektima. Mogu biti horizontalni i vertikalni.

- *Trust* – najsnažniji je oblik povezivanja poduzetnika u kojem oni gube svoju ne samo gospodarsku već i pravnu samostalnost, nalaze se pod istom upravom, a samostalni su samo u organiziranju proizvodnje, odnosno poslovanja.

ZAKON O ZAŠTITI POTROŠAČA

- *Zakon o zaštiti potrošača* u Republici Hrvatskoj donesen je u lipnju 2003. godine, a stupio je na snagu 10. rujna 2003. godine.

- 20. listopada 1997. godine u RH osnovana je prva udruga potrošača, a pravo javnosti stekla je upisom u registar udruga u siječnju 1998. godine.
- U travnju 1999. mijenja naziv u Hrvatsku udrugu za zaštitu potrošača.

- U zemljama razvijenog tržišnog gospodarstva takvi su zakoni sastavljeni prema zahtjevima potrošača i oni jasno određuju pravni okvir zaštite potrošača i to:

pravo na zaštitu gospodarskih interesa potrošača

pravo na sigurnost i kvalitetu proizvoda i usluga, odnosno pravo na zaštitu od opasnosti za život, zdravlje i imovinu

pravo potrošača na naknadu štete u slučaju isporuke nekvalitetnog ili oštećenog proizvoda ili neodgovarajuće usluge

pravo potrošača na informiranje o proizvodima i uslugama

pravo potrošača na najpovoljniju kupnju

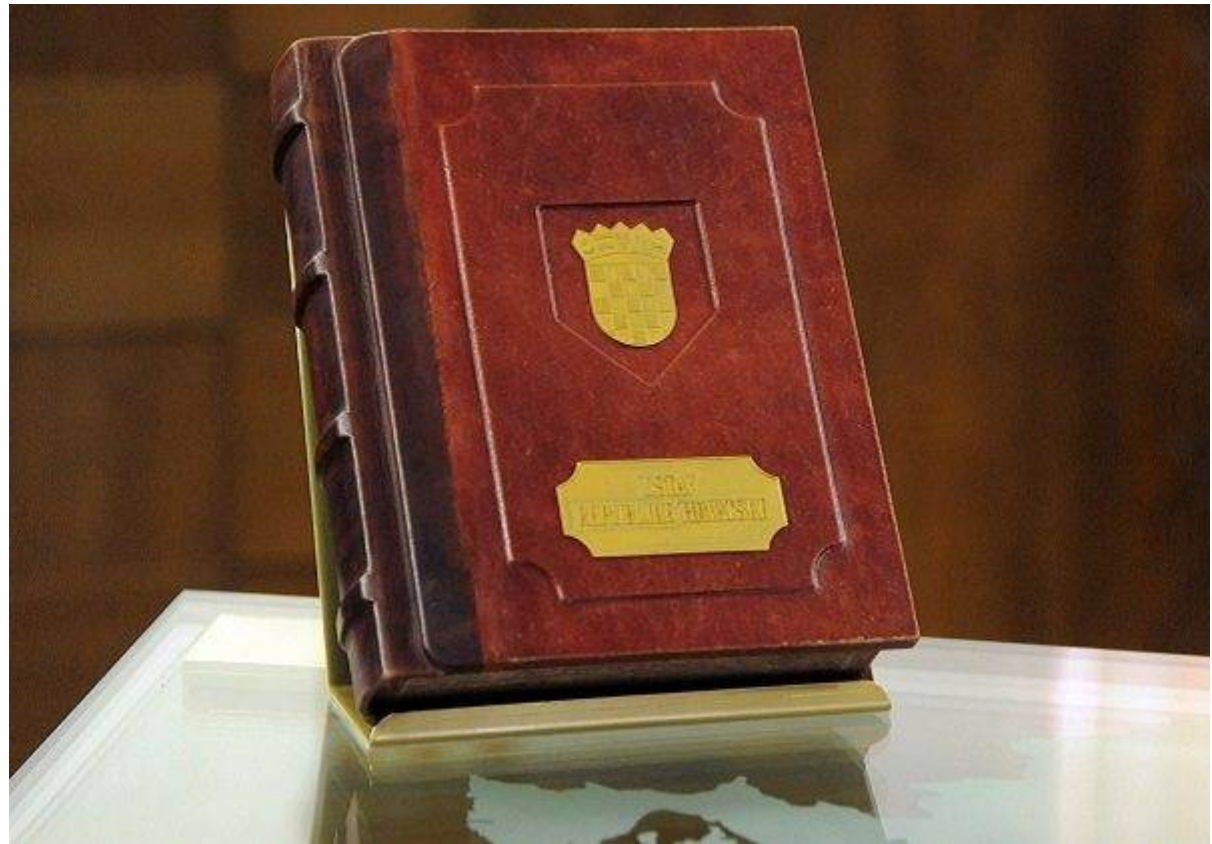
pravo potrošača na savjetovanje i poduku o pravilnoj uporabi proizvoda i izbora usluge

pravo potrošača na izražavanje mišljenja, stavova i protesta pri pripremanju državnih odluka koje na bilo koji način utječu na potrošače.

PODUZETNIČKA I TRŽIŠNA SLOBODA U HRVATSKOM USTAVU

- *Ustav* – je najviši pravni akt neke države kojim se uređuju temeljni, politički, gospodarski i socijalni odnosi u državi. On uređuje sva prava i obveze, slobode građana, temeljni ustroj države i način odlučivanja.

- Ustav RH donesen je 22. prosinca 1990. godine.

- Ustav jamči svim građanima i stranim državljanima poduzetničku i tržišnu slobodu. Poduzetnici mogu ulagati kapital u poduzetničke pothvate diljem hrvatske, bez bojazni da će im netko oduzeti imovinu ili ostvarenu zaradu.

ODNOS PODUZETNIKA I DRŽAVE

1. Poticanje efikasnosti

- Učinkovito je svako gospodarstvo koje proizvodi na granici svojih proizvodnih mogućnosti , odnosno koje optimalno iskorištava svoje resurse.

- Uloga države je i da potiče proizvodnju *javnih dobara*.
- Riječ je o dobrima kojima se zadovoljavaju društvene potrebe te tako pridonose stvaranju blagostanja u jednom društvu.

- Javna dobra su npr.:
 - *mreža prometnica*
 - *nacionalna obrana*
 - *unutarnji red i mir*
 - *znanstvena istraživanja*
 - *javno zdravstvo*
 - *izobrazba*

- *Eksternalije ili indirektni efekti* – još su jedan oblik neefikasnosti u gospodarstvu. Pojavljuju se kada poduzetnici svojim poslovanjem uzrokuju trošak ili korist onima koji se nalaze izvan tržišta.

- Uloga države je da svojim zakonima i propisima kontrolira eksternalije poput:
 - *onečišćenja vode*
 - *onečišćenja zraka*
 - *loših lijekova*
 - *radioaktivnog otpada i sl.*

2. Poticanje pravedne raspodjele dohotka

- ***Nacionalni dohodak*** – je zbroj svih dohodaka od rada – plaća, dohodaka od kapitala – profita, najamnina, kamata i dohodaka od zemlje – renti koji se ostvaruju u gospodarstvu.

3. Poticanje makroekonomskog rasta i stabilnosti

- Država može utjecati na proizvodnju, inflaciju i zaposlenost koristeći se fiskalnom i monetarnom politikom.

- *Monetarna politika* – je državna politika reguliranja količine ponude novca.
- *Fiskalna politika* – uključuje određivanje visine poreza i državnih izdataka – državne potrošnje.

PRETPOSTAVKE RAZVOJA PODUZETNIŠTVA U RH

- U svakoj zemlji razvoj poduzetništva temelji se na postojanju potpornih institucija, odnosno *poduzetničke infrastrukture* te državnih programa pomoći i poticanja razvoja poduzetništva.

• Poduzetnička infrastruktura uključuje:

- *zakonodavnu*

- *fizičku*

- *financijsku*

- *obrazovno-savjetodavnu*

infrastrukturu

- ***Zakonodavna infrastruktura*** – odnosi se na postojanje institucija koje osiguravaju djelovanje pravne države, nadgledaju primjenu državnih zakona i propisa, potiču i promiču razvoj gospodarstva i poduzetništva.

<i>Sabor Republike Hrvatske</i>	zakonodavno tijelo u našoj zemlji
<i>Vlada Republike Hrvatske</i>	izvršno tijelo u zemlji
<i>sudovi</i>	Vrhovni, Ustavni i trgovački sud
<i>Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva</i>	Glavni prioritet jačanje poduzetništva, smanjivanje poreza, povećanje zaposlenosti , uvođenje novih tehnologija u gospodarstvu
<i>Ministarstvo financija</i>	Zavod za makroekonomske analize i planiranje, državna riznica, Porezna i Carinska uprava
<i>Hrvatska gospodarska komora</i>	Promiče i zastupa hrvatske gospodarske interese u zemlji i svijetu
<i>Hrvatska obrtnička komora</i>	Promiče, usklađuje i zastupa zajedničke interese obrtnika. Članstvo je obvezno
<i>gradovi, općine, županije</i>	Jedinice lokalne uprave i samouprave
<i>državne upravne organizacije</i>	Državni ured za reviziju, Državni zavod za reviziju, državni inspektorat, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje

- *Fizička infrastruktura* – odnosi se na komunikacijske, prometne, energetske i inkubacijske sustave koji omogućuju brz protok roba od mjesta proizvodnje do mjesta potrošnje, razmjenu informacija, komunikaciju s kupcima i dobavljačima te potporu poduzetnicima početnicima.

<i>komunikacijska infrastruktura</i>	Carnet T-Com Hrvatske pošte
<i>prometna infrastruktura</i>	Croatia Airlines Hrvatske ceste Hrvatske željeznice Jadrolinija hrvatske zračne luke Hrvatski autoklub
<i>energetska infrastruktura</i>	Hrvatska elektroprivreda Institut Hrvoje Požar
<i>inkubacijska infrastruktura</i>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ poduzetničke zone ✓ poduzetnički centri – središta stručne i savjetodavne pomoći malim poduzetnicima ✓ poduzetnički inkubatori – tehnička i financijska pomoć poduzetnicima do trenutka osamostaljenja ✓ slobodne zone

- *Financijska infrastruktura* – obuhvaća sve javne i privatne novčarske i državne institucije.

NOVČARSKE INSTITUCIJE:

<i>banke</i>	Hrvatska narodna banka (HNB) Poslovne banke
<i>štedionice</i>	Novčarsko-kreditne institucije prikupljaju slobodna sredstva od stanovništva te odobravaju kredite.
<i>štedo-kreditne zadruge</i>	Novčarske institucije osnovana radi odobravanja kredita svojim članovima po povoljnijim uvjetima.
<i>mirovinski fondovi</i>	Svojevrzne riznice u kojima zaposleni i poduzetnici uplaćuju mjesečno dio svojih dohodaka – plaća, kako bi im od tog novca fond isplaćivao mirovinu nakon umirovljenja. Mogu biti obvezni i dragovoljni.
<i>investicijski fondovi</i>	Financijske institucije koje putem javne ponude prikupljaju novac – obično male uloge od ulagača te ih ulažu u različite vrijednosne papire i/ili nekretnine.
<i>burze</i>	Stalna i organizirana tržišta na kojima se trguje standardiziranim, tipiziranim i zamjenjivim robama (vrijednosni papiri, devize, valute te tipizirane poljoprivredne ili industrijske robe i usluge).

DRŽAVNE INSTITUCIJE:

<i>Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA)</i>	Državna institucija za kontrolu financijskih tržišta i vrijednosnih papira. Kontrolira izdavanje te trgovinu vrijednosnim papirima.
<i>Središnja depozitna agencija – SDA</i>	Dioničko društvo koje su osnovali banke , brokerske kuće. Bavi se pohranom dematerijaliziranih vrijednosnih papira i njihovim rukovanjem.
<i>Financijska agencija – FINA</i>	Vodeća institucija u državnom vlasništvu na području financijskog posredovanja, posluje isključivo na tržišnom načelu.
<i>Hrvatska banka za obnovu i razvitak – HBOR</i>	Posebna financijska organizacija osnovana kao Hrvatska kreditna banka za obnovu (HKBO) sa zadatkom financiranja obnove ratom porušenih područja i gospodarstava.
<i>Hrvatska agencija za malo gospodarstvo - HAMAG</i>	Neprofitna financijska institucija čiji je zadatak poticati i unaprjeđivati razvoj maloga i srednjeg poduzetništva.

- ***Obrazovno-savjetodavna infrastruktura – obuhvaća:***
 - *sveučilišta, veleučilišta, fakultete, institute, visoke škole, porezna savjetovališta, poduzetničke inkubatore i centre, odvjetničke urede, Hrvatsku mrežu konzultanata, Hrvatsku udrugu poslodavaca i sl.*